

Flora- en faunaquickscan aan de Poelweg 14 te Ederveen

In opdracht van:

Mevr. Beek van de Munt

Juli 2019

Natuur
kompas
Ecologisch onderzoek & advies

Flora- en faunaquickscan Poelweg 14 te Ederveen

Colofon:

Opdrachtgever: Mevr. Beek van de Munt

Tekst en foto's: J.H.S. Rijsdijk MSc

Rapportkenmerk: R19019-01

Status rapport: Definitief

Datum: 10-07-2019

Contact: Natuurkompas Ecologisch onderzoek & advies
Ugchelseweg 86
7339 CL Ugchelen
06-24804418
info@natuurkompas.nl
www.natuurkompas.nl

© Natuurkompas. Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitzonderingen door de wet gesteld, mag zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbenden niets uit dit document worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, digitale reproductie of anderszins noch mag het zonder toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd

Natuurkompas is niet verantwoordelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van de werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Natuurkompas. De opdrachtgever vrijwaart Natuurkompas voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	2
1.1	Aanleiding	2
1.2	Doel.....	2
1.3	Leeswijzer	2
2	Beleidskader.....	3
2.1	Inleiding Wet natuurbescherming.....	3
2.2	Soortbescherming.....	3
2.3	Gebiedsbescherming	4
3	Plangebied en werkzaamheden	6
3.1	Beschrijving plangebied.....	6
3.2	Geplande werkzaamheden	8
4	Werkwijze.....	9
5	Resultaten en effectbeoordeling.....	10
5.1	Vaatplanten.....	10
5.2	Grondgebonden zoogdieren	10
5.3	Vleermuizen.....	12
5.4	Vogels.....	14
5.5	Reptielen en amfibieën	16
5.6	Overige beschermde soorten (sleedoornpage)	16
6	Conclusies en aanbevelingen.....	18
6.1	Conclusies	18
6.2	Mitigerende maatregelen.....	Error! Bookmark not defined.
	Bronnenlijst	1

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Mevr. Beek van de Munt heeft bij de gemeente Ede een principeverzoek ingediend voor een bestemmingswijziging voor het perceel Poelweg 14 te Ederveen. De bestemming wordt hierbij gewijzigd van een agrarische bestemming naar een reguliere woonbestemming. Zij is voornemens om drie agrarische opstallen te slopen waarbij de sloopmeters worden geregistreerd zodat deze elders in de regio ingezet kan worden.

De gemeente Ede heeft aangegeven mee te willen werken aan het verzoek. Zij verlangen echter dat er een flora- en faunaquickscan worden uitgevoerd. In deze quickscan moet worden aangetoond dat de voorgenomen nieuwbouw niet leidt tot negatieve effecten op onder de Wet natuurbescherming beschermde dier- en plantensoorten. Indien dit niet uit te sluiten is, moet mogelijk nader onderzoek plaatsvinden, mitigerende (verzachtende) maatregelen getroffen worden en/of eventueel een ontheffing van de Wet natuurbescherming aangevraagd worden.

Ecologisch onderzoek en adviesbureau Natuurkompas is door mevr. Beek van de Munt, bij monde van dhr. Top, gevraagd een flora- en faunaquickscan uit te voeren om de effecten van de sloop op aanwezige beschermde dier- en plantensoorten in kaart te brengen. Er wordt hierbij ingegaan op het soortbeschermingsdeel van de Wet natuurbescherming. Voorliggende flora- en faunaquickscan is gebaseerd op een gebiedsanalyse, beschikbare verspreidingsgegevens van beschermde plant- en diersoorten en een biotoopinschatting die is gemaakt tijdens een verkennend veldonderzoek.

1.2 Doel

Deze flora- en faunaquickscan geeft antwoord op de volgende vragen:

- Welke onder de Wet natuurbescherming beschermde dier- en plantensoorten komen (mogelijk) voor in het plangebied?
- Welke negatieve effecten kunnen deze soorten ondervinden door de ingreep?
- Is er als gevolg van de voorgenomen plannen sprake van een overtreding van de Wet natuurbescherming?
- Is nader onderzoek noodzakelijk?
- Is het treffen van mitigerende maatregelen noodzakelijk?
- Is een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk?

1.3 Leeswijzer

Deze rapportage is ingedeeld in verschillende hoofdstukken. In hoofdstuk 2 wordt het juridisch kader, de Wet natuurbescherming, toegelicht. In hoofdstuk 3 wordt de ligging van het plangebied en de voorgenomen werkzaamheden doorgenomen, waarna in hoofdstuk 4 de werkwijze wordt toegelicht. In hoofdstuk 5 worden de resultaten van de flora- en faunaquickscan beschreven en worden de effecten van de voorgenomen ingreep bepaald. De toetsing wordt afgesloten met een conclusie in hoofdstuk 6. Eventuele relevante (verspreidings)literatuur is opgenomen in een literatuurlijst.

2 Beleidskader

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op voor de voorgenomen ingreep relevante natuurwetgeving en het natuur- en soortenbeleid van de diverse overheden. In deze rapportage wordt ingegaan op hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming. In dit hoofdstuk is de soortbescherming vastgelegd. Daarnaast wordt kort het beleidskader voor gebiedsbescherming geschetst.

2.1 Inleiding Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en voegt drie 'oude' natuurwetten samen: de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet. Het uitgangspunt van de Wet natuurbescherming is de bescherming en ontwikkeling van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit.

Op termijn gaat de Wet natuurbescherming op in de Omgevingswet. De Omgevingswet treedt naar verwachting in 2021 in werking. De uitwerking van de Wet natuurbescherming is vastgelegd in de Regeling Natuurbescherming en het Besluit Natuurbescherming. De Provincie Gelderland, waar dit project plaatsvindt, heeft de volgende relevante verordeningen en regelingen voor natuurbescherming vastgesteld:

- Omgevingsverordening Gelderland
- Omgevingsvisie Gelderland

De Wet natuurbescherming kent naast de algemene zorgplicht (artikel 1.11) nog drie hoofdstukken die van belang zijn voor ruimtelijke ingrepen. Dit betreft hoofdstuk 2 (Natura 2000-gebieden), hoofdstuk 3 (Soorten) en hoofdstuk 4 (Houtopstanden).

2.2 Soortbescherming

De Wet natuurbescherming (verder Wnb) is per 1-1-2017 in werking getreden. De soortbescherming wijzigt ten opzichte van de 'oude' bescherming onder de Flora- en faunawet (Ffwet). De voornaamste wijzigingen hebben betrekking op de soorten en de gewijzigde verbodsbepalingen. De Wet natuurbescherming kent 4 beschermingsregimes voor soorten:

- art 3.1: bescherming van vogels die onder de Vogelrichtlijn vallen – dit zijn alle vogels;
- art 3.5: bescherming van dieren en planten die in de bijlage IV van de Habitatrichtlijn, bijlage II van het verdrag van Bern of bijlage I van het verdrag van Bonn – ook wel 'strikt beschermde soorten genoemd';
- art 3.10: bescherming van soorten die worden genoemd in bijlage A en B van de Wet natuurbescherming - dit zijn deels meer algemene soorten die enkel nationaal beschermd worden en geen bescherming genieten onder Europese regelgeving.
- Algemene zorgplicht zoals verwoord in artikel 1.11.

In de genoemde artikelen is bepaald voor welke handelingen een vrijstelling kan worden verleend van de tevens in dat artikel genoemde verbodsbepalingen. De verbodsbepalingen uit de Wnb zijn (iets) anders geformuleerd dan de verbodsbepalingen uit de Ffwet. De verbodsbepalingen komen er kortweg op neer dat vogels en andere beschermde soorten niet (opzettelijk) gedood of opzettelijk verstoord mogen worden en dat nesten/voortplantingsplaatsen en rustplaatsen niet beschadigd of vernield mogen worden. Planten mogen niet worden geplukt of vernield. Voor vogels geldt daarbij dat nesten niet weggenomen mogen worden¹.

¹ De term jaarrond beschermde nesten (met een verdeling in 5 categorieën) is niet in de wet genoemd. De verwachting is wel dat uitwerking van dit onderwerp door provincies gevolgd gaat worden.

Daarnaast is de lijst met beschermde soorten gewijzigd: naast de overgehevelde en toegevoegde soorten (vaatplanten, vlinders) is er een groot aantal soorten dat geen beschermde status meer heeft in de Wnb. Dit betreffen voornamelijk vaatplanten en vissen.

Ontheffings- en vrijstellingsmogelijkheden

Artikelen 3.3, 3.8 en 3.11 van de Wnb bevatten de ontheffings- en vrijstellingsmogelijkheden van de genoemde verboden. Voor soorten van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen vrijstelling worden verleend op basis van de in deze richtlijnen genoemde belangen (bijvoorbeeld openbare veiligheid of ter bescherming van flora en fauna). Onder de Wnb zal voor deze soorten een ontheffingsplicht gaan gelden, behalve als het bevoegd gezag, de Provincie of ministerie van LNV, door middel van een zogenoemde vrijstelling anders besluit. De bevoegdheid voor het verlenen van een ontheffing of vrijstelling wordt overgeheveld naar de provincie².

Voor de 'andere soorten' van artikel 3.10 kunnen provincies en het ministerie van LNV een algemene vrijstelling van de vergunningplicht vaststellen middels een verordening. Provincie Gelderland heeft in januari 2017 de provinciale verordening en vrijstelling gepubliceerd. Voor ruimtelijke ingrepen geldt hierdoor een vrijstelling van de ontheffingsplicht voor een aantal meer algemeen voorkomende soorten zoogdieren en amfibieën in geval van ruimtelijke ontwikkeling. Deze soorten stonden voorheen op tabel 1 van de Flora- en faunawet.

Zorgplicht soortenbescherming

Voor alle planten en dieren (dus ook voor soorten die niet zijn opgenomen in de Wnb) geldt de algemene zorgplicht conform Wnb art. 1.11. Deze plicht houdt in dat een ieder 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild levende planten en dieren en hun leefomgeving. Veelal komt de zorgplicht erop neer dat tijdens werkzaamheden negatieve effecten op planten en dieren zoveel mogelijk moet worden voorkomen en dat bij de inrichting aandacht moet worden besteed aan de realisatie van geschikt habitat voor plant en dier.

De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen effecten mogen optreden, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat de verstoring en eventueel lijden zo beperkt mogelijk is.

2.3 Gebiedsbescherming

Bescherming van gebieden verloopt over twee sporen, namelijk via de Wnb voor Natura 2000-gebieden en via een planologisch beschermingsregime voor het Natuurnetwerk Nederland, de voormalige EHS (hierna: NNN). Hieronder worden beide beknopt toegelicht.

Natura 2000

Hoofdstuk 2 van de Wnb richt zich op de gebieden die zijn aangewezen op basis van de Vogel- en Habitatrichtlijn. Met deze Europese richtlijnen worden habitats en soorten van Europees belang beschermd. Deze gebieden staan bekend als Natura 2000-gebieden. Naast beschermde Natura 2000-gebieden was er vroeger ook sprake van Beschermde Natuurmonumenten. Deze zijn niet meer als zodanig beschermd en zijn, indien zij niet zijn opgenomen in een Natura 2000-gebied, al dan niet onder het NNN geschaard en als zodanig planologisch beschermd.

Om schade aan de natuurwaarden waarvoor Natura 2000-gebieden zijn aangewezen (of momenteel nog zijn aangemeld), te voorkomen, bepaalt de Wnb dat projecten en andere handelingen die de kwaliteit van habitats kunnen verslechteren of die een verstorend effect kunnen hebben op opstandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden niet mogen plaatsvinden zonder

² Met uitzondering van een aantal in art 1.3 van Wet natuurbescherming genoemde projecten (van nationaal belang).

vergunning (conform artikelen 2.7, 2.8 en 2.9 van de Wnb). In Aanwijzingsbesluiten wordt door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit de bescherming van de Natura 2000-gebieden juridisch vastgelegd. Centraal in de Aanwijzingsbesluiten staan de instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van leefgebieden, natuurlijke habitats en populaties van in het wild levende plant- en diersoorten, waarvoor het betreffende gebied is aangewezen.

De instandhoudingsdoelstellingen ofwel Natura 2000-doelen, geven een concretisering van de hoofddoelstelling van het Natura 2000-netwerk voor Nederland. Instandhoudingsdoelstellingen zijn gericht op het in gunstige staat van instandhouding brengen of houden van habitattypen en soorten. In de Natura 2000-beheerplannen wordt aangegeven hoe de beheerders deze doelen willen realiseren.

Het aanwijzingsbesluit definieert naast de instandhoudingsdoelstellingen de precieze omvang en begrenzing van het aangewezen gebied. Provincies en Rijksoverheid zijn verantwoordelijk voor de realisatie van maatregelen om de instandhoudingsdoelstellingen te bereiken. Aanwijzingsbesluiten hebben een onbepaalde looptijd en worden vastgesteld door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit).

Niet enkel activiteiten binnen de grenzen van een Natura 2000-gebied kunnen invloed hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de waarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt 'externe werking' genoemd. Externe werking treedt op wanneer er, ongeacht de locatie, een effectgebied ontstaat als gevolg van het optreden van ruimtelijke overlap tussen een invloedgebied van een instandhoudingsdoelstelling en een invloedgebied van een activiteit die plaatsvindt buiten een Natura 2000-gebied en waarvoor de instandhoudingsdoelstelling gevoelig is. Voor de vergunningverlening betekent dat ook voor activiteiten buiten het gebied getoetst moeten worden in het kader van de Wnb.

Natuurnetwerk Nederland

Met het oog op artikel 1.12, lid 1 van de Wnb draagt de provincie Gelderland zorg voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, het NNN. De provincie wijst daartoe gebieden aan die tot dit netwerk behoren. Deze gebieden zijn begrensd met een zogenoemde groene contour. Ruimtelijke ontwikkelingen binnen deze groene contour zijn in principe niet toegestaan zodra deze een significant negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN hebben. Dit wordt geborgd door het planologische beschermingsregime 'nee, tenzij'. Indien er sprake is van significant negatieve effecten, kan de voorgenomen ontwikkeling geen doorgang vinden, tenzij deze voldoet aan enkele randvoorwaarden:

- De ontwikkeling moet van groot openbaar belang zijn;
- Er zijn geen reële alternatieven aanwezig;
- Negatieve effecten worden zoveel mogelijk beperkt.

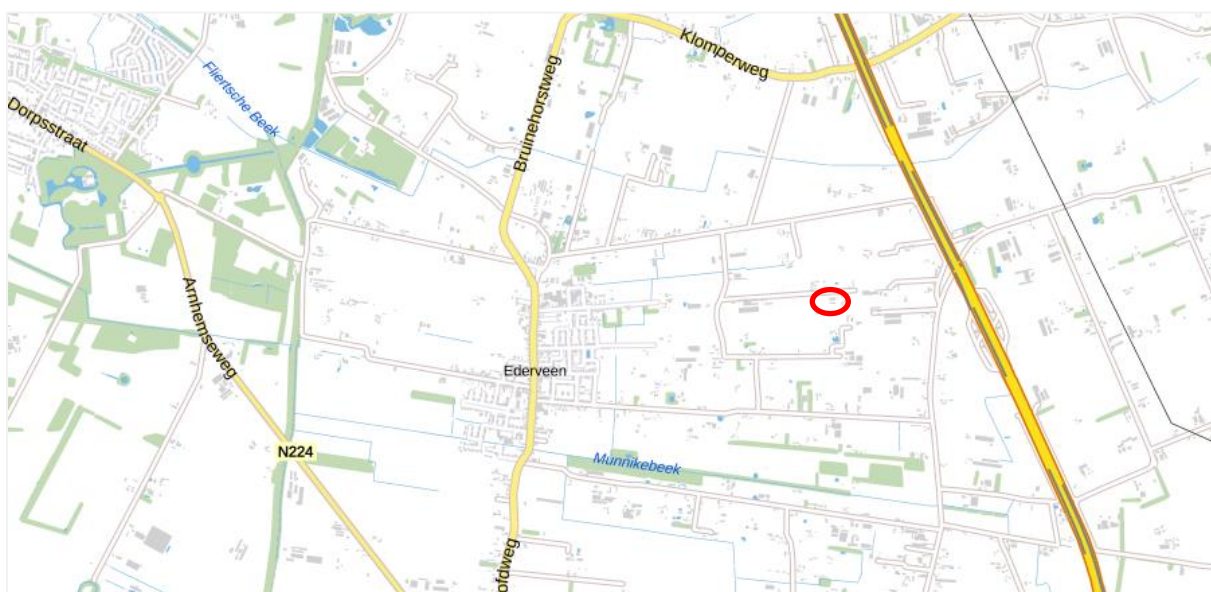
Wanneer een ruimtelijke ontwikkeling onder bovengenoemde voorwaarden wordt toegestaan, moeten de verloren gegane natuurwaarden worden gecompenseerd. Dit principe staat bekend als natuurcompensatie. De provincie verleent pas medewerking aan een ontwikkeling wanneer ook aan de vereisten van het compensatiebeleid wordt voldaan.

3 Plangebied en werkzaamheden

3.1 Beschrijving plangebied

Het plangebied is gelegen aan de Poelweg 14 in Ederveen, gemeente Ede, in de provincie Gelderland. Ederveen ligt ten noorden van Veenendaal, ten noordwesten van Ede en ten zuiden van Barneveld. De directe omgeving van Ederveen wordt gekenmerkt door open agrarisch gebied met op iets grotere afstand de A30 in het oosten en de A12 in het zuiden (zie ook afbeelding 3.1).

Het plangebied is gelegen in het buitengebied van Ederveen. In het noorden grenst het aan de Poelweg, met aan de overzijde agrarisch grasland. In het westen en oosten grenst het aan agrarisch grasland en in het zuiden deels aan het erf van nr. 18.

Afbeelding 3.1: Boven: globale ligging van het plangebied (geel omcirkeld) met in rood de locaties van de te slopen opstallen (genummerd). Onder: Topografische kaart met ligging van het plangebied (rood omlijnd). Bron: Nationale Risicokaart, bewerking Natuurkompas, 2019.

Wanneer in voorliggende rapportage over het plangebied wordt gesproken, wordt over het volledige perceel gesproken (zie de gele grenslijnen in afbeelding 3.1). In de huidige situatie is het plangebied grotendeels bebouwd. Er staat een woning met bijgebouw (blijft behouden), twee kleinere opstallen (blijven behouden) en drie te slopen opstallen met daarbij enkele voedersilo's. In onderstaande foto's (afbeelding 3.2) wordt een impressie van het plangebied gegeven ten tijde van het veldbezoek.

Afbeelding 3.2: Impressie van het plangebied: van linksboven naar rechtsonder: De te slopen koeienschuur met werktuigberging (nr. 1), de te behouden garages, het interieur van de werktuigberging, de voedersilo's, de te slopen varkensstal (nr. 2), interieur van varkensstal (nr. 2), te slopen varkensstal (nr. 3) en de te behouden woning. Foto's Natuurkompas, 2019.

3.2 Geplande werkzaamheden

De voorgenomen werkzaamheden bestaan uit het slopen van drie opstallen. Het betreft de rood omlijnde stallen 1, 2 en 3 in afbeelding 3.1. Mogelijk moet een nabij opstal 1 staande berk gekapt worden. Er vindt daarnaast een bestemmingswijziging plaats. De agrarische bestemming wordt gewijzigd naar een reguliere woonbestemming. .

4 Werkwijze

De flora- en faunaquickscan is gebaseerd op een habitatschatting. Met behulp van atlasgegevens van onder andere de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 1992), De Amfibieën en Reptielen van Nederland (Creemers *et al.*, 2009), Atlas van de Nederlandse Vleermuizen (Limpens *et al.*, 1997) en verschillende websites met verspreidingsgegevens en overige informatie (www.ravon.nl, www.zoogdiervereniging.nl en www.verspreidingsatlas.nl) is op voorhand ingeschat welke beschermde soorten mogelijk in het plangebied voorkomen.

Op 26 juni 2019 heeft Natuurkompas het plangebied en de directe omgeving bezocht voor een flora- en faunaquickscan. Ten tijde van het veldbezoek was het bewolkt, droog, ca 23° C. en stond er een lichte wind van circa 1 Bft. Doel van de quickscan is om een indruk te krijgen van de aanwezige habitats en deze te beoordelen op hun geschiktheid voor beschermde dier- en plantensoorten. Ook is er gekeken naar (tekenen van aanwezigheid van) beschermde planten en dieren. Met betrekking tot zoogdieren is speciaal gelet op pootafdrukken, krabsporen, wissels, uitwerpselen, haren, graafsporen, hollen, prooi-resten en potentieel geschikte verblijfplaatsen.

Vanwege het eenmalige karakter geeft het veldbezoek slechts een globaal beeld van de aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname. Het veldbezoek heeft daarmee nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie. Zowel het tijdstip (buiten het actieve dagdeel van diverse soortgroepen als vleermuizen en uilen) als het eenmalige karakter is hiervoor niet toereikend.

5 Resultaten en effectbeoordeling

In het kader van de Wet natuurbescherming moet er getoetst worden of er bij een ruimtelijke ingreep mogelijk negatieve effecten op beschermde plant- en diersoorten plaatsvinden. De voorgenomen plannen zouden kunnen leiden tot biotoopverlies of verstoring. In dit hoofdstuk wordt besproken welke beschermde soorten (mogelijk) voorkomen in het plangebied en welke effecten zij ondervinden van de voorgenomen ingreep.

5.1 Vaatplanten

Uit de verspreidingsgegevens zijn geen waarnemingen bekend van beschermde vaatplanten. Tijdens het veldbezoek zijn alleen algemene plantensoorten zoals Engels raaigras (*Lolium perenne*), smalle weegbree (*Plantago lanceolata*), duizendblad (*Achillea millefolium*), paardenbloem (*Taraxacum officinalis*) en robertskruid (*Geranium robertianum*). Beschermde plantensoorten zijn niet aangetroffen en worden ook niet verwacht.

Beschermde plantensoorten zijn over het algemeen kritisch qua biotoop en komen overwegend voor in arme tot matig voedselrijke milieus. Het plangebied bestaat uit een verhard erf met daaromheen voedselrijk agrarisch grasland, ingezaaid met een commercieel grasmengsel. De kruidige vegetatie, aanwezig aan de randen van het grasland, is kenmerkend voor een verstoord en voedselrijk milieu. Geschikt biotoop voor beschermde plantensoorten ontbreekt.

Effectbeoordeling

Doordat er geen streng beschermde plantensoorten voorkomen binnen het plangebied, zijn negatieve effecten beschermde plantensoorten op voorhand uit te sluiten.

5.2 Grondgebonden zoogdieren

Volgens de verspreidingsgegevens van ondermeer www.verspreidingsatlas.nl en de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 1992) komen er in de omgeving van het plangebied algemeen voorkomende soorten voor als de egel (*Erinaceus erinaceus*), mol (*Talpa europaea*), ree (*Capreolus capreolus*) en konijn (*Oryctolagus cuniculus*). Daarnaast zijn er ook waarnemingen bekend van de strikt beschermde boommarter (*Martes martes*), das (*Meles meles*), eekhoorn (*Sciurus vulgaris*), steenmarter (*Martes foina*) en waterspitsmuis (*Neomys fodiens*). Mogelijk komen ook de bunzing (*Mustela putorius*), hermelijn (*Mustela erminea*) en wezel (*Mustela nivalis*) voor in de omgeving van het plangebied. Deze kleine marterachtigen zijn moeilijk waar te nemen en in verhouding tot de meeste andere zoogdiersoorten is er weinig bekend over de verspreiding en trend van deze soorten. Om deze reden worden ook de bunzing, hermelijn en wezel meegenomen in de toetsing.

Alle hierboven genoemde soorten vallen onder art. 3.10 van de Wet natuurbescherming. Voor algemeen voorkomende soorten als de egel, mol, ree en konijn geldt binnen de provincie Gelderland een vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkelingen. Voor boommarter, bunzing, das, eekhoorn, hermelijn, steenmarter, wezel en waterspitsmuis is geen vrijstelling afgegeven. Tijdens het veldbezoek zijn geen (sporen van) strikt beschermde zoogdieren aangetroffen.

Tijdens het veldbezoek zijn het erf en de omringende agrarische percelen nauwkeurig geïnspecteerd op aanwezigheid van graafsporen, pootafdrukken, uitwerpselen en prooiresten. Deze zijn niet aangetroffen.

Verspreiding

Binnen het plangebied zijn enkele ruige delen aanwezig, dit betreft met name de randen van de agrarische graslandpercelen en de erfgrenzen die deels zijn aangepland met bomen. Het erf zelf is grotendeels verhard of bebouwd. Ter plaatse van de te slopen opstallen zijn ruigtes afwezig. Door de

aanwezigheid van ruigtes binnen het plangebied is de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van diverse grondgebonden zoogdiersoorten niet op voorhand uit te sluiten.

Boommarter

De boommarter leeft in bossen van allerlei typen en leeftijden. Als rustplaats gebruiken ze vaak boomholten en konijnen-, vossen- en dassenholen. Ook holtes tussen boomwortels of onder takkenbossen kunnen voldoen als rustplaats. Nesten worden vaak gevonden in oude spechten- en eekhoornholten (www.zoogdiervereniging.nl). Binnen het plangebied zijn geen bomen met geschikte holten of konijn-, vossen- of dassenholen aanwezig, waardoor de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van de boommarter in het plangebied is uit te sluiten.

Bunzing

De bunzing komt voor in allerlei verschillende landschapstypen. De soort heeft echter een voorkeur voor kleinschalig landschap met voldoende schuilmogelijkheden en water in de buurt. Dit kunnen oeverbegroeiingen, droge sloten, heggen, houtwallen, bosranden en akkerranden zijn, maar ook meer waterrijke gebieden zoals rietvelden of moerasgebieden. Daarnaast komt de bunzing ook voor in vrij open terreinen, zoals weidegebieden met sloten. Vooral in de winter komt de bunzing ook wel in de buurt van boerderijen voor: daar kunnen ze tussen stobalen en op hooizolders warm blijven, en muizen en ratten bemachtigen.

Als verblijfplaats kan een bunzing gebruik maken van oude holen van konijn, mol, vos en das. Verblijfplaatsen worden echter ook aangetroffen onder steenhopen, houtmijten, in holle bomen of onder boomwortels. In de winter worden schuilplaatsen gemaakt op warmere plaatsen, zoals onder stro- en hooibalen bij boerderijen. Soms graaft de bunzing ook zelf een hol (www.zoogdiervereniging.nl).

Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen van de bunzing aangetroffen. Het is echter niet uitgesloten dat de bunzing binnen het plangebied voorkomt. De randen van de graslanden kunnen fungeren als foerageergebied. Hoewel er rondom de te slopen opstallen enige kleine ruigtes aanwezig zijn, is het grootste deel rondom de stallen verhard. Hierdoor vormen de kleine ruigtes slecht marginaal geschikt leefgebied. De aanwezigheid van verblijfplaatsen in deze ruigtes wordt uitgesloten.

Das

Dassen maken hun grote en opvallende holen vaak op droge en zandige plaatsen. Ze maken daarnaast gebruik van vaste looproutes die worden gemarkeerd met uitwerpselen (www.zoogdiervereniging.nl). Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen (wissels, burchten, snuitputjes, mestputjes) aangetroffen van dassen. Gezien het karakter van het plangebied (deels bebouwd en volledig in cultuur gebracht) wordt de soort ook niet verwacht. De aanwezigheid van de das in het plangebied is uit te sluiten.

Eekhoorn

De eekhoorn komt voornamelijk voor in opgaand naaldbos, en oud en gemengd bos met veel naaldbos. Hier foerageert de soort op eikels en dennenkegels. In de bermen van de Poelweg zijn enkele zomereiken (*Quercus robur*) aanwezig. Daarnaast is naast de te slopen koeienstal annex werktuigenberging een berk (*Betula spec.*) aanwezig. De berk heeft een vrij open kruin en staat niet bekend als voedselboom voor de eekhoorn. Er zijn dan ook geen nesten of sporen van de eekhoorn aangetroffen. In de directe omgeving zijn meerdere bomenrijen met eiken aanwezig. Waarschijnlijk hebben de waarnemingen van de eekhoorn betrekking op deze bomenrijen. De aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van de eekhoorn binnen het plangebied is uit te sluiten.

Hermelijn

De hermelijn komt in alle habitats voor, van open plekken in bossen en houtwallen tot duinen, akkers en vochtig terrein. De enige voorwaarde is dat er voldoende dekking aanwezig is. De soort is dan ook aanwezig in heel het vasteland van Nederland en op Texel. De hermelijn leeft in een hol, meestal een oud mollennest of konijnenhol, en verplaatst zich over het algemeen langs lijnvormige elementen die dekking bieden zoals heggen, muurtjes en langs oevers. Ook maakt de soort hierbij geregeld gebruik

van hopen van andere dieren. Een hol of gang moet een doorsnede hebben van vijf centimeter (www.zoogdiervereniging.nl).

Hoewel er rondom de te slopen opstallen enige kleine ruigtes aanwezig zijn, is het grootste deel rondom de stallen verhard. Hierdoor vormen de kleine ruigtes slecht marginaal geschikt leefgebied. De aanwezigheid van verblijfplaatsen in deze ruigtes wordt uitgesloten.

Steenmarter

De steenmarter is een soort die voorkomt in en nabij grote steden, dorpen en boerenerven, en lijkt zich aan de menselijke bebouwing te hebben aangepast. Van steenmarters is bekend dat ze rust- en verblijfplaatsen creëren in kruipruimtes en loze ruimtes tussen plafonds, muren en zolders in huizen en andere gebouwen (www.zoogdiervereniging.nl). Op het erf zijn meerdere stallen en schuren aanwezig. Alle te slopen opstallen zijn nauwkeurig geïnspecteerd op sporen (uitwerpselen, prooi-resten) van de steenmarter. Deze zijn niet aangetroffen. Hierdoor is de aanwezigheid van de steenmarter uitgesloten.

Waterspitsmuis

De waterspitsmuis komt voor in en langs schoon, niet te voedselrijk, vrij snel stromend tot stilstaand water met een behoorlijk ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers. De soort wordt aangetroffen bij beken, rivieren, sloten, plassen en daar waar grondwater opwelt. Voorwaarden voor aanwezigheid van de waterspitsmuis zijn de aanwezigheid van bodembedekkende vegetatie en water binnen een straal van 500 meter. De oevers moeten voldoende dekking bieden (www.zoogdiervereniging.nl). Binnen het plangebied zijn enkele perceelssloten aanwezig. Ten tijde van het veldbezoek stonden deze sloten grotendeels droog of bevatten geen goed ontwikkelde watervegetatie. De aanwezigheid van de waterspitsmuis is daardoor uit te sluiten.

Wezel

De wezel leeft bij voorkeur in open, droog natuur- en cultuurlandschap. De soort wordt aangetroffen in veel verschillende biotopen zoals bossen, duinen, wei- en akkerlanden. De wezel komt over het algemeen in droger gebied voor dan de hermelijn. Echter overal waar woelmuizen ontbreken, ontbreekt ook de wezel. De soort heeft een voorkeur voor dekking in de vorm van bijvoorbeeld bosschages, houtstapels of heggen. Ook bewonen ze vaak oude hopen van muizen, ratten en konijnen die bekleed wordt met veren of haren van prooidieren (www.zoogdiervereniging.nl).

Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen van de wezel aangetroffen. Hoewel er rondom de te slopen opstallen enige kleine ruigtes aanwezig zijn, is het grootste deel rondom de stallen verhard. Hierdoor vormen de kleine ruigtes slecht marginaal geschikt leefgebied. De aanwezigheid van verblijfplaatsen in deze ruigtes wordt uitgesloten.

Effectbeoordeling

Gezien de aanwezige habitats is de aanwezigheid van foerageergebied van bunzing, hermelijn en wezel niet uit te sluiten. De aanwezigheid van verblijfplaatsen rondom de te slopen opstallen wordt uitgesloten. De sloop van de opstallen leidt daarmee enkel tot een verlies van marginaal geschikt foerageergebied. In de directe omgeving is voldoende alternatief foerageergebied van een betere kwaliteit aanwezig. Negatieve effecten op bunzing, hermelijn en wezel zijn daardoor uitgesloten.

5.3 Vleermuizen

Volgens de verspreidingsgegevens (Broekhuizen *et al.*, 1992; Limpens *et al.*, 1997) komen in de omgeving van het plangebied soorten voor als gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*) en watervleermuis (*Myotis daubentoni*) voor. Alle vleermuissoorten vallen onder art. 3.5 van de Wet natuurbescherming en zijn daarmee strikt beschermd. Er is geen vrijstelling mogelijk.

Vleermuizen kunnen globaal opgedeeld worden in boombewonende soorten zoals de watervleermuis en gebouwbewonende soorten zoals de gewone dwergvleermuis. Er zijn ook soorten die zowel gebouwen als bomen bewonen. Er wordt onderscheid gemaakt in typen verblijfplaatsen. Er zijn bijvoorbeeld kraamverblijven, paarverblijven en winterverblijven.

Boombewonende vleermuizen

Boombewonende vleermuizen hebben hun verblijfplaats in holten, kieren en achter loszittende stukken schors. Binnen het plangebied zijn enkele wilgen (*Salix spec.*), zomereiken en een berk aanwezig. Enkel de berk wordt mogelijk gekapt. De berk is nauwkeurig visueel geïnspecteerd op aanwezigheid van holten, spleten en loszittende stukken bast. Deze zijn niet aangetroffen. De overige bomen in het plangebied blijven echter behouden en zijn niet nader geïnspecteerd.

Gebouwbewonende vleermuizen

Gebouwbewonende vleermuizen hebben hun verblijfplaats achter bijvoorbeeld gevelbetimmering, in spouwmuren, achter dakbeschot en achter luiken (BIJ12, 2017, Dietz *et al.* 2011). De verschillende te slopen opstellen in het plangebied zijn nauwkeurig geïnspecteerd op potentiële verblijfplaatsen voor gebouwbewonende vleermuizen. Hieronder wordt per gebouw de geschiktheid voor gebouwbewonende vleermuizen besproken.

Koeienstal met werktuigberging

De koeienstal met werktuigberging is deels opgetrokken uit baksteen. De voormalige koeienstal bevat een volsteensmuur. De werktuigberging met hooizolder bevat deels een halfsteensmuur met daarbovenop een houtskelet bekleed met damwandprofielen. Het dak bestaat uit asbestplaten. De voormalige koeienstal is aan de binnenzijde bekleed met isolatieplaten. Dergelijke isolatieplaten zijn voorzien van een aluminiumlaag aan de buitenzijde. Vleermuizen hebben onvoldoende grip op dit materiaal, waardoor het is uitgesloten dat er verblijfplaatsen aanwezig zijn onder het dak van de voormalige koeienstal.

Bij de werktuigberging kijkt men aan de binnenzijde direct tegen de asbestplaten aan; isolatiemateriaal of dakbeschot ontbreekt. Het dak van de voormalige koeienstal is daarnaast voorzien van daklijsten. Op diverse plaatsen wijkt de daklijst meerdere centimeters van de muur. Op andere plaatsen sluit deze naadloos aan. Grote delen van de daklijst zijn voorzien van een flinke hoeveelheid spinrag. Dit duidt op het ontbreken van vleermuisactiviteit. Door het ontbreken van spouwmuren, dakbeschot en de daklijsten met spinnenrag wordt de aanwezigheid van verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen uitgesloten. Een nader onderzoek naar gebouwbewonende vleermuizen is voor de opstal niet noodzakelijk.

Noordelijke varkensstal

De noordelijk gelegen varkensstal is opgetrokken uit baksteen. Het bevat een via open stootvoegen toegankelijke spouwmuur. Deze stootvoegen bevinden zich op ca. 20 cm hoogte. Dit is onvoldoende voor een vleermuis. Vleermuizen verlangen een hoger gelegen uitvliegplaats. Zij laten zich namelijk uit het gat vallen voordat ze wegvliegen. Bovendien maakt een laaggelegen uitvlieggat de verblijfplaats gevoelig voor predatoren zoals (huis)katten.

Het dak bestaat uit asbestplaten en is aan de binnenzijde deels voorzien van isolatiemateriaal met een aluminium buitenlaag. Hierdoor biedt het dak aan de binnenzijde geen geschikte wegkruipmogelijkheden voor vleermuizen. Aan de buitenzijde is het dak voorzien van daklijsten. Deze sluiten vrijwel naadloos aan op de gevel en bieden daarmee geen wegkruipmogelijkheden voor vleermuizen. Door het ontbreken van toegankelijke spouwmuren, dakbeschot en kierende daklijsten wordt de aanwezigheid van verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen uitgesloten. Een nader onderzoek naar gebouwbewonende vleermuizen is voor de opstal niet noodzakelijk.

Zuidelijke varkensstal

De zuidelijke varkensstal bevat een volsteens ondermuur. Daarbovenop staat een houten geraamte dat aan de buitenzijde is bekleed met houten planken. De muren bieden geen geschikte wegkruipopeningen voor vleermuizen. Het dak bestaat uit asbestplaten, aan de binnenzijde voorzien van isolatiemateriaal met een aluminium buitenlaag. Hierdoor biedt het dak aan de binnenzijde geen

geschikte wegkruipmogelijkheden voor vleermuizen. Daklijsten ontbreken. Door het ontbreken van spouwmuur, dakbeschot en kierende daklijsten wordt de aanwezigheid van verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen uitgesloten. Een nader onderzoek naar gebouwbewonende vleermuizen is voor de opstal niet noodzakelijk.

Vaste vliegroutes

Vleermuizen staan erom bekend dat ze vaak jarenlang gebruik maken van vaste vliegroutes tussen de verblijfplaats en het foerageergebied. Hierbij volgen ze bestaande lijnvormige elementen in het landschap, zoals bomenrijen. Het behoud van dergelijke lijnvormige elementen is cruciaal voor de instandhouding van het leefgebied van vleermuizen. Binnen het plangebied zijn geen duidelijke lijnvormige elementen te onderscheiden. De aanwezigheid van vaste vliegroutes is hierdoor uit te sluiten.

Essentieel foerageergebied

Alle in Nederland voorkomende vleermuizen leven van insecten. Zij foerageren daarom op plaatsen waar veel insecten aanwezig zijn. Voorbeelden van veel voorkomende foerageergebieden zijn openingen op kruinhoogte tussen bomen, boven water en in de luwte van dijken. Als een dergelijk foerageergebied van zeer groot belang is voor vleermuizen van een bepaalde verblijfplaats, kan gesproken worden van een essentieel foerageergebied. Als een dergelijk foerageergebied verloren gaat, verdwijnt de voedselvoorziening van deze vleermuizen, waardoor ze hun verblijfplaats mogelijk moeten verlaten. Het verdwijnen van het foerageergebied leidt zo tot het niet meer functioneren van de verblijfplaats. Dergelijk essentieel foerageergebied is beschermd onder de Wet natuurbescherming

Het erf en de voortuin vormen geschikt foerageergebied voor verschillende vleermuissoorten. Het is echter niet te verwachten dat het plangebied essentieel foerageergebied vormt voor een populatie vleermuizen. Het erf is namelijk grotendeels verhard. De niet-verharde delen bestaan daarnaast voornamelijk uit grasland.

In de directe omgeving van het plangebied is vergelijkbaar foerageergebied aanwezig waar vleermuizen voedsel kunnen vinden. Dit betreft onder andere de tuinen van de nabijgelegen woningen in de directe omgeving en de agrarische percelen in de directe omgeving van het plangebied. Het wordt daarom niet waarschijnlijk geacht dat het plangebied een essentieel foerageergebied voor vleermuizen vormt.

Effectbeoordeling

Er worden geen bomen gekapt of gebouwen gesloopt die potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen bevatten. Negatieve effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen zijn daardoor uit te sluiten. Lijnvormige elementen en essentieel foerageergebied zijn afwezig binnen het plangebied, waardoor negatieve effecten op vaste vliegroutes en essentieel foerageergebied van vleermuizen zijn uit te sluiten.

5.4 Vogels

Alle vogelsoorten zijn tijdens het broedseizoen beschermd. De bescherming geldt vooral voor de actieve broedplaatsen en vaste verblijfplaatsen. Voor de meeste vogels loopt het broedseizoen van half maart tot half juli. Er wordt in de Wet natuurbescherming echter geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen.

Broedseizoen

Voor een begrip als 'broedseizoen' is geen standaardperiode te hanteren. Afhankelijk van de soort en weersomstandigheden in een bepaald jaar kunnen soorten veel eerder of juist later broeden dan normaal het geval zou zijn. Dit kan zelfs per regio verschillen. Voor de wet is van belang of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. De vaak geciteerde periode 15 maart t/m 15 juli is dus slechts een indicatie. De periode januari tot begin oktober kan theoretisch door broedvogels nog gebruikt worden als een broedperiode. Voor aanvang van de werkzaamheden dient altijd op broedgevallen gecontroleerd te worden.

Jaarrond beschermde vogelsoorten

Van sommige vogelsoorten zijn de vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd. Dit houdt in dat hun nesten het hele jaar door beschermd zijn. Binnen deze categorie worden vijf subcategorieën onderscheiden:

1. Nesten die buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats. Een voorbeeld van een soort die een dergelijk nest heeft is de steenuil (*Athene noctua*).
2. Nesten van koloniebroeders die elk jaar terugkeren om op dezelfde plaats te broeden. Deze soorten zijn zeer honkvast of zijn afhankelijk van bebouwing of specifieke biotopen. Een voorbeeld van een soort die een dergelijk nest heeft is de huismus (*Passer domesticus*).
3. Nesten van solitaire vogels die elk seizoen op dezelfde plaats broeden en afhankelijk zijn van bebouwing of honkvast zijn. Een voorbeeld van een soort die een dergelijk nest heeft is de ooievaar (*Ciconia ciconia*).
4. Vogelsoorten die elk jaar gebruik maken van hetzelfde nest en zelf nauwelijks in staat zijn om een nest te bouwen. Een voorbeeld van een dergelijke soort is de buizerd (*Buteo buteo*).
5. Nesten van vogels, die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar ervoor hebben gebroed of de directe omgeving ervan, maar dan wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Deze soorten zijn buiten het broedseizoen niet beschermd, maar vragen wel extra onderzoek, omdat ze jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dit rechtvaardigen. Voorbeelden van soorten zijn de spreeuw (*Sturnus vulgaris*) en boerenzwaluw (*Hirundo rustica*).

Tijdens het veldbezoek enkele vogelsoorten als houtduif (*Columba palumbus*), gedomesticeerde duif (*Columba livia*), koolmees (*Parus major*), spreeuw, boerenzwaluw en huismus waargenomen. Van deze soorten vallen de koolmees, spreeuw en boerenzwaluw onder categorie 5. De huismus valt onder categorie 2 (zie hierboven). De te slopen opstallen zijn daarnaast nauwkeurig geïnspecteerd op sporen (uitwerpselen, braakballen, veren, prooiresen, dode exemplaren) van soorten met jaarrond beschermde nesten. Deze zijn niet aangetroffen.

Spreeuw, koolmees en boerenzwaluw

Van de spreeuw zijn enkele nesten in de daklijsten van de voormalige koeienstal aanwezig. Er zijn geen nesten van de koolmees (broedt in nestkasten of boomholten) of boerenzwaluw aangetroffen. Nesten zijn van deze soorten zijn enkel jaarrond beschermd indien er sprake is van ecologisch zwaarwegende redenen. Dat is vrijwel enkel het geval indien er in de directe omgeving geen alternatieve nestlocaties aanwezig. In dit geval liggen er in de omgeving meerdere agrarische bedrijven met erven met opstallen die kunnen fungeren als nestlocatie voor deze soorten waardoor het jaarronde beschermingsregime voor nesten van deze soorten vervalt.

Huisumus

De huismus is waargenomen op het pannendak van het woonhuis en de bijbehorende tuin. De huismus broedt naar alle waarschijnlijkheid onder het pannendak van de woning. De te slopen opstallen bevatten geen geschikte daken voor huismussen om onder te nestelen.

Effectbeoordeling

Algemene soorten

Het is niet op voorhand uit te sluiten dat algemene broedvogelsoorten tot broeden komen in de te slopen gebouwen. Wanneer de sloopwerkzaamheden plaatsvinden tijdens het broedseizoen kan dit leiden tot beschadiging en vernietiging van nesten en het doden en verwonden van jonge vogels. Dit is een overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.1, lid 1, 2 en 4 van de Wet natuurbescherming. Hiervoor kan geen ontheffing worden verkregen. De sloop van de gebouwen dient daarom buiten het broedseizoen plaats te vinden.

Spreeuw en boerenwaluw

Met de voorgenomen plannen worden de gebouwen gesloopt. Hiermee gaan mogelijk nestlocaties van de spreeuw en boerenwaluw verloren. Doordat in de directe omgeving voldoende alternatieve nestlocaties aanwezig zijn in de vorm van boerenerven vervalt het jaarronde beschermingsregime voor deze soorten. Nesten van beide soorten zijn daardoor enkel tijdens het broedseizoen beschermd.

Wanneer de sloopwerkzaamheden plaatsvinden tijdens het broedseizoen kan dit leiden tot beschadiging en vernietiging van nesten en het doden en verwonden van jonge vogels. Dit is een overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.1, lid 1, 2 en 4 van de Wet natuurbescherming. Hiervoor kan geen ontheffing worden verkregen. De sloop van de gebouwen dient daarom buiten het broedseizoen plaats te vinden.

Huismus

Met de voorgenomen plannen worden drie opstallen gesloopt. Geen van deze opstallen is geschikt om te fungeren als broedlocatie voor de huismus. Negatieve effecten op de huismus zijn daardoor uitgesloten. Een nader onderzoek naar de huismus is niet noodzakelijk.

5.5 Reptielen en amfibieën

Uit de openbaar beschikbare verspreidingsgegevens (www.ravon.nl en www.verspreidingsatlas.nl) blijkt dat in de omgeving van het plangebied de levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*) en poelkikker (*Pelophylax lessonae*) zijn waargenomen. Tijdens het veldbezoek zijn geen reptielen of amfibieën waargenomen. Mogelijk komen in het plangebied wel algemeen voorkomende amfibieën voor als bruine kikker (*Rana temporaria*) en gewone pad (*Bufo bufo*). Voor deze soorten geldt echter een vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkelingen.

Levendbarende hagedis

De levendbarende hagedis leeft bij voorkeur op vochtige heide, heide met vennen, in structuurrijke weg- en spoorbermen en ruigten. Het is een soort die kan voorkomen in gebieden met een relatief hoge verstoringsgraad (www.ravon.nl). De levendbarende hagedis is tijdens het veldbezoek niet aangetroffen en wordt, gezien de aanwezige biotopen (deels verhard en bebouwd terrein, deels grasland), ook niet verwacht. De aanwezigheid van de levendbarende hagedis is uit te sluiten.

Poelkikker

De poelkikker is een zon- en warmteminnende soort met een voorkeur voor onbeschaduwde wateren. De oeverzone moet bij voorkeur goed begroeid zijn. Het water is vaak vrij omvangrijk of maakt deel uit van een groter complex van wateren. Het is een kritische soort, die houdt van voedselarm, schoon water. De poelkikker heeft een voorkeur voor zwak zure, stilstaande wateren in bos- en heidegebieden op de hogere zandgronden. De soort komt voor in vennen, poelen en watergangen in hoogveengebieden, en in uiterwaarden. Poelkikkers overwinteren meestal op het land en niet in het water (www.ravon.nl). Binnen het plangebied is geen geschikt habitat aanwezig. De aanwezigheid van de poelkikker is uitgesloten.

Effectbeoordeling

Doordat er geen streng beschermde reptielen- en amfibiesoorten voorkomen binnen het plangebied, zijn negatieve effecten op deze soortgroepen op voorhand uit te sluiten.

5.6 Overige beschermde soorten

Uit de openbaar beschikbare verspreidingsgegevens (www.ravon.nl, www.vlinderstichting.nl, www.anemoon.org, www.eis-nederland.nl en www.verspreidingsatlas.nl) blijkt dat in de omgeving van het plangebied geen waarnemingen bekend zijn van beschermde overige soorten. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde ongewervelden waargenomen.

Voor overige beschermde soorten is geen geschikt biotoop aanwezig. Overige beschermde insectensoorten zijn veelal zeldzaam en eisen een specifiek habitat. Beschermde vlindersoorten

komen vooral voor in kruidenrijke en soortenrijke graslanden, heiden, venen en (vochtig) bos (Bos *et al.*, 2007). Beschermde libellensoorten leven met name in veengebieden, nabij beekjes of rivieren en bij vennen op de hogere zandgronden. Beschermde keversoorten zijn gebonden aan oude, rottende boomstronken in bosgebieden of komen zeldzaam voor in (groter) permanent, helder open water van goede kwaliteit op veengrond (eis-nederland.nl).

De Europese rivierkreeft komt op slechts 1 plek voor in Nederland, te weten landgoed Warnsborn bij Arnhem. De Bataafse stroommossel is uit ons land verdwenen en de platte schijfhoren komt lokaal voor in laagveengebieden en het rivierengebied, in helder, stilstaand of zeer zwak stromend water met rijke plantengroei, in zowel meren, sloten als plassen (www.anemoon.org, www.verspreidingsatlas.nl). Beschermde vissoorten komen voor in diverse typen watergangen.

In het betreffende plangebied is geen sprake van open water, bos, soortenrijk grasland, heide of veen. Leefgebied voor deze soorten is hierdoor niet aanwezig. Overige beschermde insecten, andere ongewervelden en vissen zijn daarom niet te verwachten in het plangebied.

Effectbeoordeling

Doordat er geen overige streng beschermde soorten voorkomen zijn negatieve effecten van de voorgenomen werkzaamheden op overige beschermde soorten uit te sluiten.

5.6 Samenvatting

In onderstaande tabel wordt een samenvatting gegeven van de mogelijk aanwezige beschermde soorten en de mogelijke effecten die zij kunnen ondervinden.

Tabel 5.1: Overzicht met de mogelijk aanwezige soorten en de negatieve effecten die zij ondervinden.

Soortgroep	Aanwezig	Soorten	Mogelijk effect	Wnb-artikel
Vaatplanten	Nee	n.v.t	n.v.t	n.v.t
Grondgebonden zoogdieren	Ja	Bunzing, hermelijn en wezel	Geen	n.v.t.
Vleermuizen	Nee	n.v.t	n.v.t	n.v.t
Vogels	Ja	Gedomesticeerde duif, houtduif, spreeuw, koolmees, boerenzwaluw	Verstoren, doden en verwonden van individuen en aantasten en vernietigen van vaste rust- en verblijfplaatsen	3.1, lid 1, 2 en 4.
Vogels met jaarrond beschermde nesten	Ja	Huismus	Geen	n.v.t
Reptielen en amfibieën	Nee	n.v.t	n.v.t	n.v.t
Overige soorten	Nee	n.v.t	n.v.t	n.v.t

6 Conclusies en aanbevelingen

6.1 Conclusies

In het kader van de Wet natuurbescherming is nagegaan of er met de voorgenomen plannen vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde dier- en plantensoorten worden aangetast. De voorgenomen plannen kunnen leiden tot biotoopverlies of verstoring. Plannen die er toe leiden dat het plangebied minder geschikt is als foerageergebied voor dieren, zijn niet ontheffingsplichtig, tenzij er in de onmiddellijke omgeving van het plangebied geen alternatieve geschikte foerageergebieden aanwezig zijn.

Algemeen voorkomende soorten

Binnen het plangebied komt mogelijk een aantal algemeen voorkomende soorten voor. Deze soorten vallen allemaal onder 3.10 van de Wet natuurbescherming. Voor deze soorten heeft de provincie Gelderland een vrijstelling afgegeven voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Dit betekent dat voor de werkzaamheden geen ontheffing voor deze soorten nodig is.

Strikt beschermde soorten

Voor soorten die vallen onder art. 3.10 (of 3.5 of 3.1) van de Wet natuurbescherming en waarvoor geen vrijstelling is afgegeven, geldt dat bij aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen een ontheffing moet worden aangevraagd. Binnen het plangebied komen mogelijk de bunzing, hermelijn, wezel, huismus en diverse algemene broedvogelsoorten voor. De werkzaamheden leiden echter niet tot aantasting van een verblijfplaats van één van deze soorten, uitgezonderd enkele algemene broedvogelsoorten.

Wanneer de sloopwerkzaamheden plaatsvinden tijdens het broedseizoen kan dit leiden tot beschadiging en vernietiging van nesten en het doden en verwonden van jonge vogels. Dit is een overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.1, lid 1, 2 en 4 van de Wet natuurbescherming. Hiervoor kan geen ontheffing worden verkregen. De sloop van de opstallen moet daarom buiten het broedseizoen plaatsvinden of voorafgaand aan het broedseizoen worden opgestart. In dit laatste geval dient continue doorgaan te worden met de sloopwerkzaamheden om te voorkomen dat zich broedvogels vestigen in de te slopen opstallen tijdens onderbrekingen van de werkzaamheden. Indien op bovengenoemde wijze wordt gewerkt, is er geen sprake van een overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb.

Er is geen sprake van een overtreding van de Wet natuurbescherming. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk.

6.2 Aanbevelingen

Naast de consequenties vanuit de Wet natuurbescherming is er ook een aantal vrijblijvende aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting van het plangebied. Hiertoe valt te denken aan:

- Het planten van inheemse, besdragende bomen en struiken voor vogels en vleermuizen;
- Het creëren van hoekjes met ruigten of andere schuilmogelijkheden voor kleine zoogdieren. Hiermee wordt ook het aanbod aan prooidieren voor bijv. een steenuil of torenvalk vergroot;
- Het plaatsen van 1 of meerdere nestkasten voor bijv. steenuil of torenvalk.

.

Bronnenlijst

Literatuur

- Broekhuizen, S., Hoekstra, B., van Laar, V., Smeenk, C. & Thissen, J.B.M., 1992. *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*, uitgeverij KNNV, Utrecht.
- Bos, F., Wasscher, M. & Reinboud, W., 2007. *Veldgids libellen*, 5^e volledig herziene druk. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- Creemers, R.C.M. & van Delft J.J.C.W. (RAVON), 2009. *De amfibieën en reptielen van Nederland*. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.
- Dietz, C., von Helversen, O. & Nill, D., 2011. *Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika*, uitgeverij De Fontein|Tirion Uitgevers B.V., Utrecht.
- Limpens, H., Mostert, K. & Bongers, W., 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen*, uitgeverij KNNV, Utrecht.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland. 2002. *Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000*. Nederlandse fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.

Websites

- Website Stichting Anemoon (www.anemoon.org).
- Website EIS-Nederland (www.eis-nederland.nl).
- Website FLORON (www.verspreidingsatlas.nl).
- Website Nederlandse Risicokaart (nederland.risicokaart.nl).
- Website Provincie Gelderland (www.gelderland.nl).
- Website RAVON (www.ravon.nl).
- Website overheid (www.rijksoverheid.nl).
- Website soortenbank (www.soortenbank.nl).
- Website NDFF (www.ndff.nl).
- Website vlinderstichting (www.vlinderstichting.nl).
- Website zoogdiervereniging (www.zoogdiervereniging.nl).